

MAXQDA: YARATICI VERİ ANALİZİ ÜZERİNE NOTLAR

Dr. Aytaç Burak DERELİ¹

Araştırmacılar için veri analizlerini sanata çeviren diğer bir ifade ile yaratıcı veri analizi imkânı sunan Maxqda, nitel ve nicel verilerin sistematik olarak düzenlenmesini, analiz edilmesini ve değerlendirilmesini sağlayan bir bilgisayar yazılım programıdır. Maxqda programı 1989 yılında nitel araştırmalar için piyasaya sürülmüş olmasına karşın çeşitli güncellemeler ile kapsamını genişletmiştir. Özellikle, 2017 yılında gerçekleştirdiği güncellemeler ile kapsamına istatistiksel veri analizini de dâhil etmesiyle ve 2022 yılında niteliksel ve niceliksel verilerin birbirlerine entegrasyonunu sağlamasıyla bugünkü formuna kavuşmuştur.

Maxqda programı aracılığıyla nitel veriler olan metinler, görüşmeler, odak grup çalışmaları, raporlar, tablolar, fotoğraflar, videolar, taşınabilir belge biçimleri (*pdf*), sosyal medya verileri, internet siteleri ve ses dosyalarını vs. ile nicel nitelikteki anket verileri analiz edilebilmektedir. Maxqda programı aracılığıyla karma yöntemler ile veri analizi gerçekleştirmek de mümkündür. Ayrıca Twitter ve Youtube gibi platformlar üzerinden doğrudan veri çekebilme kapasitesiyle de farklılık yaratmaktadır.

¹Trabzon Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü

ORCID: 0000-0002-6449-7509, aburakdereli@gmail.com

Gönderim Tarihi/Received: 23 Haziran 2023 Kabul Tarihi/Accepted: 29 Haziran 2023

DOI: 10.53495/e-kiad.1319405

Kullanışlı ve pratik bir ara yüze sahip olan Maxqda programının çalışma alanı dört temel pencereden oluşmaktadır. Bu pencereler; belge sistemi alanı, kod sistemi alanı, belge tarayıcısı ve veri analizi alanı şeklindedir.

Maxqda nitel veriler ile çalışan araştırmacılar için tema, kategori ve kodların oluşturması ile kodlanması ve görselleştirilmesine olanak sağlarken nicel verilerin de analiz edilmesine imkân sağlaması nedeniyle diğer yazılımlardan farklılaşmaktadır. Maxqda programı temelde nitel verilerin deşifre edilmesi (*transkript*), kodlanması, notların (*memoların*) oluşturulması, tema ve kategorilerin nicelleştirilmesi, nitel verilerin görselleştirilmesi ve modellerin oluşturulması gibi konularda araştırmacılara kolaylık sağlamaktadır. Maxqda veri düzenleme ve veri analizinin yanı sıra araştırmacılar için verilerin özetlenmesine, sunumuna ve raporlamasına da olanak sağlamaktadır.

Maxqda programı ile gerçekleştirilebilecek temel çalışmalar şu şekilde sıralanabilir:

- İçerik Analizleri
- Literatür Analizi
- Durum Çalışmaları
- Odak Grup Analizi
- Derinlemesine Görüşme Analizi
- Anket Analizi
- Sözcük Analizleri
- İstatistiksel Nitel ve Nicel Analizler

Maxqda ile incelenen veriler tanımlayıcı, karşılaştırmalı ve ilişkiyel analizlere tabi tutulabilmekte, bulgular anlaşılır bir yapıya dönüştürülebilmektedir. Nitel araştırmalar için Maxqda ile kod ve alt kod frekansları, çapraz tablo analizleri, kod haritası, kod matris tarayıcı, kod ilişkileri tarayıcı, belge portreleri, belgeler için benzerlik analizi, kelime bulutları, kelime kombinasyonları, etkileşimli kelime ağacı, tek vaka modelleri, ikili vaka modelleri, kod modelleri ve ağ analizleri oluşturulabilir.

Nicel araştırmalar için ise tanımlayıcı istatistikler (*ortalama, standart sapma, varyans ve medyan vs.*), çapraz tablolar, varyans analizi (*ANOVA*), t-Testi, Shapiro-Wilk (*normal dağılım testi*), Cohen's d ve Hedges' g testleri (*etki büyüklüğü*), küme analizi, Pearson's r ve Spearman's Rho testleri (*korelasyon*) gerçekleştirmek mümkündür.

Son olarak, 2023 yılında gelen güncellemeler ile Maxqda programı yapay zekâ destekli bir yapıya kavuşmuştur. Maxqda “*yapay zekâ asistanı*” ile belirlediğiniz kodlar için alt kod önerileri istenebilmekte, belge tarayıcısında seçilen metinlerin ve kodlanmış alanların özetlenmesine imkânı sunmaktadır.

MAXQDA: TECHNICAL NOTE ON CREATIVE DATA ANALYSIS

Maxqda is a computer software program that enables researchers to systematically organize, analyze and evaluate qualitative and quantitative data. Although Maxqda was launched for qualitative research in 1989, it has expanded its scope through various updates. In particular, it achieved its current form by including statistical data analysis in its scope with the updates it implemented in 2017 and by providing the integration of qualitative and quantitative data in 2022.

Through Maxqda, qualitative data such as texts, interviews, focus group studies, reports, tables, photographs, videos, portable document formats (PDFs), social media data, internet websites, and audio files can be analyzed along with quantitative survey data. It is also possible to perform data analysis with mixed methods through the Maxqda program. It also makes a difference with its capacity to extract data directly from platforms such as Twitter and Youtube.

The Maxqda program, which has a useful and practical interface, consists of four basic windows: document system area, code system area, document browser and data analysis area.

Maxqda differs from other software in that it enables the creation, coding and visualization of themes, categories and codes for researchers working with qualitative data, as well as enabling the analysis of quantitative data. The Maxqda program basically provides convenience to researchers in subjects such as deciphering (transcripts), coding of qualitative data, creating notes (memos), quantifying themes and categories, visualizing qualitative data and creating models. Besides data editing and data analysis, Maxqda also enables data summarization, presentation and reporting for researchers.

The main studies that can be carried out with the Maxqda program can be listed as follows:

- *Content Analysis*
- *Literature Analysis*
- *Case Studies*
- *Focus Group Analysis*
- *In-depth Interview Analysis*
- *Survey Analysis*
- *Word Analysis*
- *Statistical Qualitative and Quantitative Analysis*

Data analyzed with Maxqda can be descriptive, comparative and relational analyzes and the findings can be transformed into an comprehensible structure. For qualitative research, Maxqda enables the creation of code and subcode frequencies, cross-tabulation analyses, code maps, code matrix browsers, code relationship browsers, document portraits, similarity analyses for documents, word clouds, word combinations, interactive word trees, single-case models, dual-case models, code models, and network analyses.

For quantitative research, Maxqda can be used for descriptive statistics (mean, standard deviation, variance and median etc.), cross tables, analysis of variance (ANOVA), t-Test, Shapiro-Wilk (normal distribution test), Cohen's d and Hedges' g tests (effect size), cluster analysis, Pearson's r and Spearman's Rho tests (correlation).

Finally, with the updates in 2023, the Maxqda has acquired an artificial intelligence-supported structure. With the Maxqda's "artificial intelligence assistant", subcode suggestions can be requested for the codes you have selected, and it provides the opportunity to summarize the selected texts and coded areas in the document browser.

Bu makale intihal tespit yazılımlarıyla taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

This article has been scanned by plagiarism detection softwares. No plagiarism detected.

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.

In this study, the rules stated in the "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive" were followed.

ÇALIŞMANIN ETİK İZİN BELGELERİ

Söz konusu bu çalışmada etik kurul kararı gerektiren klinik ve deneysel insan ve hayvanlar üzerinde bir çalışma olmadığından dolayı etik kurul onayı aranmamıştır.